

Talousarvion 2025 muutos

Kunnanhallitus 08.05.2025 § 145
107/02.02.00/2024

Päätösesitys	Kunnanhallitus päättää esittää valtuustolle, että se hyväksyy talousarvioon muutokset liitteen mukaisena.
Päätös	Asia palautettiin yksimielisesti valmisteluun
Käsittely	Tero Luoma-aho esitti, että asia palautetaan valmisteluun. Markku Kankaanranta kannatti esitystä.
Perustelut	

Kuntatalouden kehitysnäkymät

Talousarviossa todetaan kuntatalouden kehitysarviosta mm. se, että kuntien tulojen ja menojen merkittävä epätasapaino merkitsee kuntataloudessa (mahdollisia) veronkorotuksia ja tiukkaa budjettikuria tulevina vuosina sekä aiheuttaa mahdollisesti palveluiden ja palveluverkon sopeuttamista käytettävissä oleviin tuloihin. TE-uudistuksen vaikutukset, kuntien hyvinvointialueille vuokraamien sote-kiinteistöjen vuokra-ajan päättymisen ja muutokset valtionosuuksissa lisäävät epävarmuutta.

Kunnan talousarviosta ja taloussuunnitelmasta yleisesti

Talousarvion kiinteä yhteys taloussuunnitelmaan todetaan suoraan laissa: talousarvio on taloussuunnitelman ensimmäinen vuosi. Tilikauden tulos on talousarviossa vuonna 2025 lähellä nolla tulosta. Taloussuunnittelu vuosien 2026 ja 2027 osalta tulos edelleen lähellä nollatulosta, mutta positiivisen kehityksen odotetaan jatkuvan. Investointiohjelma on merkittävästi pienempi kuin edellisinä vertailu vuosina. Vuosien 2025-2027 investointiohjelma ei ylitä kunnan vuosikatetta em. mainittuna vuosina yhteensä.

Taloussuunnittelu vuosien 2026 ja 2027 osalta mahdollistaa erilaisten investointien sisällyttämisen talousarvioon ns. "etupainotteisesti", ja siten investointiohjelmaa olisi mahdollista kasvattaa taloussuunnitelman puitteissa, mutta ottaen huomioon jo taloussuunnitelmassa tunnistetun investointiohjelman merkittävän pienentymisen suunnittelukaudella ja taloudellisen epävarmuuden sekä talousarvion tasapainoperiaatteen, jonka mukaan suunnitellun toiminnan ja hankkeiden on oltava realistisia suhteessa käytettäviin varoihin, on perusteltua pidättäytyä investointiosan kasvattamisesta, ja pyrkiä löytämään muita keinoja investointien rahoittamiseksi.

Strategiset painopisteet taloussuunnittelussa

Kuntastrategia asettaa lähtökohdat talouden suunnittelulle. Ne ovat strategiassa kunnan toiminnalle asetetut pitkän aikavälin tavoitteet, ennakoidut talouden kehitysnäkymät, arvioitu väestön ja elinkeinojen kehitys sekä muut toimintaympäristön muutokset.

Kuntastrategian yksi päämäärä on Elinympäristö mahdollistaa, ja se jakautuu kolmeen alakohtaan: asuntoihin, luontoreitteihin ja virkistyskohteisiin sekä näkyvän elinympäristön hoitamiseen. Strategia

ohjaa kuntaa keskittämään rajalliset resurssit siten, että ne parhaiten toteuttavat pitkän aikavälin tavoitteita.

Talousarviomuutos

Voimassa olevan hallintosäännön 64 § mukaisesti talousarvioon tehtävät muutokset on esitettävä valtuustolle siten, että valtuusto ehtii käsitellä muutosehdotukset talousarviovuoden aikana. Määrärahan muutosesityksessä on selvitettävä myös muutoksen vaikutus toiminnan tavoitteisiin ja tuloarvioihin. Vastaavasti toiminnan tavoitteiden tai tuloarvion muutosesityksessä on selvitettävä muutoksen vaikutukset määrärahoihin. Esityslistan liitteenä on esitys muutoksista talousarvion käyttötalousosaan, investointiosaan sekä rahoituslaskelmaan. Esitetyt muutokset aiheuttavat sen, että vuoden 2025 arvioiduksi tulokseksi tulee 25,72 euroa ja investointiohjelman nettoeuromäärä laskee jonkin verran. Antolainaus kasvaa 50 000 eurolla. Muutokset eivät vaadi lisälainan hankkimista.

Investointiohjelmasta poistetaan kokonaisuudessaan ulko- ja verkkomainonta, Pyhän paloseman katto remontti sekä kirkonkylän paloaseman sisääntuloteiden korjaukset. Lisäksi Kirkonkylän paloaseman korjauksia karsitaan 25 000 euroa (liittymien korjaus).

Pelastustoimen järjestäminen siirtyi kunnilta hyvinvointialueille vuoden 2023 alusta lähtien. Samalla paloasemien sopimukset ovat siirtyneet Lapin hyvinvointialueelle, joka on ilmaissut pitävänsä kiinni siirtyneiden sopimusten vuokrankorotusehdosta, jonka mukaan vuokrankorotus tapahtuu indeksiperusteisesti vuosittain tammikuussa. Aikaisemmin tilojen korjausten yhteydessä sopimuksia on muutettu tarpeellisin osin. Epävarmuutta lisää myös se, että sopimuksissa on kielletty sopimuksen siirto kolmannelle osapuolelle.

Nykyinen vuokrataso, sopimusehdot ja Laphan aikomus pitää kiinni vuokrankorotusehdosta ei mahdollista kiinteistöihin tehtäviä parannuksia ja/tai peruskorjauksia ilman, että näihin kohdistuvat kustannukset jäisivät mahdollisesti yksinomaan kunnan kustannettaviksi, ilman mahdollisuutta kulujen kattamiseen vuokratuloina.

Palosemien korjausten lykkääminen myöhemmin Laphan kanssa neuvoteltavalla ratkaisulla ei myöskään vaaranna kuntastrategian keskeisten tavoitteiden toteutumista.

Esityslistan liitteet: talousarviomuutosesitys ja rahoituslaskelma, toimitetaan kokoukseen.

Valmistelija	Kunnanjohtaja Mikko Merikanto
Esittelijä	Kunnanjohtaja Mikko Merikanto
Tiedoksi	
Muutoksenhaku	Päätökseen, joka koskee vain asian valmistelua tai täytäntöönpanoa, ei saa kuntalain 136 §:n mukaan hakea muutosta.

Päätösesitys	Kunnanhallitus päättää esittää valtuustolle, että se hyväksyy talousarvion muutokset liitteen mukaisena.
Päätös	Asia palautettiin valmisteluun
Käsittely	Markku Kankaanranta esitti, että asia palautetaan valmisteluun. Anna-Kaisa Luoma-aho kannatti esitystä. Puheenjohtaja totesi, että koska on tehty pohjaesityksestä poikkeava kannatettu muutosesitys, on syytä äänestää. Puheenjohtaja esitti äänestystavaksi nimenhuutoesitys siten, että kunnanjohtajan esitys on JAA ja Kankaanranta esitys on EI. Suoritettiin nimenhuutoäänestys. Puheenjohtaja totesi äänestyksen tuloksen: Annettu yhteensä viisi (5) ääntä JAA kaksi (2) ääntä: Helistenkangas Mikael, Karnaattu Heidi EI kolme (3) ääntä: Luoma-aho Tero, Luoma-aho Anna-Kaisa, Kankaanranta Markku Puheenjohtaja totesi, että kunnanhallituksen päätökseksi tulee Kankaanrannan esitys.
Perustelut	Pelkosenniemen kunnanvaltuusto on hyväksynyt talousarvion vuodelle 2025 29.11.2024 § 102. Alkuvuoden 2025 aikana on ilmennyt tarpeita tarkistaa talousarvioita vuodelle 2025. Vuoden 2025 talousarvio on kunnanhallituksen 30.5.2024 § 211 päätöksen mukaisesti 4) <i>käyttötalous suunnitellaan siten, että tilikauden tulos on positiivinen.</i> Talousarvion käyttötalous osa on 18925,72 euroa positiivinen. Lisäksi kunnanhallitus on raamittanut talousarviovalmistelua 03.09.2024 § 301 2) <i>vahvistaa, että talousarvion suunnittelua jatketaan perusteluissa esitetyllä tavalla ottaen huomioon</i> <i>a. että investointiohjelman nettokustannukset eivät ylitä kunnan vuosikatetta suunnitteluvuosien 2025-2027 aikana</i> <i>b. että kuntakonsernin lainakanta ei ylitä velkaantuneisuuden kriisikuntakriteeriä</i> <u>Kirkonkylän yleisilmeen parantaminen</u> Pelkosenniemen kunta on hankkinut kiinteistöt Nurmela, Lisänurmela, Puotila ja Puotila II kunnanvaltuuston päätöksellä 13.6.2024 kokouksessa § 229 ja 230. Vuoden 2024 talousarvioon oli varattuna 100 000 euroa kirkonkylän yleisilmeen kohentamiseen mm. purkukuntoisiin rakennuksiin. Edelle mainittu määrärahaa tuli osoittaa ko. kiinteistöjen rakennusten purkamiseen ja alueen siistimiseen. Poikkeuksellisella järjestelyllä lisättäisiin kirkonkylän viihtyvyyttä ja turvallisuutta sekä rakennusten purkamiset parantaisivat kuntakuvaa. Vuoden 2024 tilinpäätöksessä on tieto, että kyseisen määrärahan käyttö ei ole edennyt. Vuoden 2025 talousarviossa ei ole vastaavaa määrärahaa, koska talousarvion valmistelun aikana kiinteistöjen purkaminen oli tarkoitus toteuttaa vuoden 2024 aikana.

Kirkonkylän yleisilmeen kohentamisen rakennuksia purkamalla on edelleen kunnassa ajankohtainen asia. Hyväksytyn talousarvioraamin mukaisesti kuntakonsernin lainakannan arviointimenettely kriteeri ylittyy vuonna 2025 talousarvion sisällöstä riippumatta. Käyttötalouso- osassa ei ole riittävästi arvioitua ylijäämää, jotta kirkonkylän yleisilmeen määräraha voitaisiin suoraan kirjata käyttötalouteen niin, että tulos säilyisi ylijäämäisenä. Käyttötalouden muuttaminen vaatii sopeuttamista muista kunnan toiminnoista.

Kirjanpitolautakunnan kuntajaoston lausunto 21.4.2009

Pääsääntöisesti rakennuksen purkamismenot kirjataan purkamisvuoden kuluksi. Rakennuksen purkamismenot voidaan kuitenkin aktivoida tontin hankintamenona, kun rakennus puretaan tontin saattamiseksi rakentamiskelpoiseksi uudisrakennusta tai tontin muuta käyttöä varten. Aktivoinnissa on noudatettava varovaisuuden periaatetta siten, että tontin aktivoitu hankintameno ei muodostu sen todennäköistä luovutusarvoa tai muutoin määritettyä käyttöarvoa suuremmaksi. Liitteessä on esitetty käyttötalouden muutosesitys, jolla mahdollistettaisiin rakennusten purkaminen.

Asumisen kehittämissuunnitelman mukainen rivitalo-osakkeiden hankinta

Kunnanvaltuusto on hyväksynyt 08.11.2024 § 87 asumisen kehittämissuunnitelman. Kehittämissuunnitelman ”*vakituisen asumisen kehittäminen Pyhällä*”, kohdan toimenpidesuunnitelmaan on kirjattu, että kunta vauhdittaa suoraan tai sen yhtiöiden kautta vapaarahoitteisten vuokraasuntojen rakentumista. Kunta voi lähteä noin 20-30% osuudella mukaan uudisrakennushankkeisiin. Päätös mukaan lähtemisestä tehdään tapauskohtaisesti kuitenkin niin, että ensisijaisesti vauhditetaan 100% vakituiseen asumiseen tulevaa, vähähiilistä rakentamista. Esimerkiksi yhtiöjärjestyksen tulee ohjata vakituiseen asumiseen viikkovuokrauksen sijaan.

Kunnalle on tarjouttu mahdollisuutta osallistua kirkonkylällä olevan vuokratyö-ön sopivan rivitalorakennuksen urakkaan ostamalla osakkeita. Myös kirkonkylällä on perusteltua toimia asumisen kehittämissuunnitelman linjauksen mukaisesti, vaikka se alkuperäisessä suunnitelmassa kohdistuukin Pyhän alueelle. Kunnan osallistuminen hankkeeseen käsitellään samassa valtuuston kokouksessa. Jotta investointiohjelma pysyy enintään vuosikatteen mukaisena, on alkuperäistä investointiohjelmaa karsittava. Liitteessä on esitetty investointiosan muutosesitys, jolla mahdollistettaisiin kirkonkylän rivitalohanke.

Pelkosenniemen Vuokratalot Oy:n tervehdyttämissuunnitelma

Pelkosenniemen Vuokratalot Oy on pyytänyt kuntaa osallistumaan yhtiön kannalta kriittiseen tervehdyttämissuunnitelmaan 50 000 eurolla. Kunnan osallistuminen tervehdyttämiseen käsitellään samassa valtuuston kokouksessa. Kunnan osuus tervehdyttämisestä on 50 %. Asiaa on valmisteltu niin, että kunta antaisi tervehdyttämisen osan pääomailainana. Pääomailaina näkyy kunnan rahoituslaskelmassa antolainojen lisäyksenä. Kunnanhallitus on hyväksynyt tervehdyttämissuunnitelman 10.4.2025 § 108. Liitteessä on esitetty rahoitusosan lisätalousarvioesitys, jolla mahdollistettaisiin Vuokratalot Oy:n tervehdyttämissuunnitelma.

Voimassa olevan hallintosäännön 64 § mukaisesti talousarvioon tehtävät muutokset on esitettävä valtuustolle siten, että valtuusto ehtii käsitellä muutosehdotukset talousarviovuoden aikana. Määrärahan muutosesityksessä on selvitettävä myös muutoksen vaikutus toiminnan

tavoitteisiin ja tuloarvioihin. Vastaavasti toiminnan tavoitteiden tai tuloarvion muutosesityksessä on selvitettävä muutoksen vaikutukset määrärahoihin. Esityslistan liitteenä on esitys muutoksista talousarvion käyttötalousosaan, investointiosaan sekä rahoituslaskelmaan. Esitetyt muutokset aiheuttavat sen, että vuoden 2025 arvioiduksi tulokseksi tulee 25,72 euroa ja investointiohjelman nettoeuromäärä laskee n. 8450 euroa. Antolainaus kasvaa 50 000 eurolla. Muutokset eivät vaadi lisälainan hankkimista.

Investointiohjelmasta karsintaan kokonaan pois maankaatopaikka, raakamaan osto ja ulko- ja verkkomainonnan investointikohteet. Lisäksi Pyhäjärven koulun investoinnin rahoitus on epävarma, joten investointimenoa karsitaan 150 000 euroa ja investointituloa karsitaan 95 000 euroa. Investoinnin nettovaikutukseksi jää 30 000 euroa, jolla voidaan käynnistää hanke välttämättömillä toimenpiteillä vaurioiden leviämisen estämiseksi (kellari ja alapohja). Kiinteistön omistajana kunnalla on velvollisuus huolehtia rakennuksen säilymisen edellytyksistä yleiskaavassa olevan suojelumerkinnän edellyttämällä tavalla. Investoinnille on haettu Leader-rahoitusta. Hakija voi omalla riskillään aloittaa hankkeen toteuttamisen hankehakemuksen jättämisen jälkeen. Mikäli hanke saa myönteisen rahoituspäätöksen, nyt syntyviä kustannuksia voidaan hakea takautuvasti Leaderista.

Esityslistan liitteenä on talousarviomuutosesitys sekä rahoituslaskelma.

Valmistelija	Talous- ja hallintopäällikkö Lauri Lehtinen 040 725 2991
Esittelijä	Kunnanjohtaja Mikko Merikanto
Tiedoksi	Valtuusto
Muutoksenhaku	Päätökseen, joka koskee vain asian valmistelua tai täytäntöönpanoa, ei saa kuntalain 136 §:n mukaan hakea muutosta.